

مقدمه:

اطلاعات ارائه شده در گزارش حاضر بر مبنای نتایج طرح آمارگیری از کارگاههای صنعتی ده نفر کارکن و بیشتر که در سال ۱۴۰۲ اجرا شده است و در آن اطلاعات مربوط به سال ۱۴۰۱ کارگاه ها اخذ شده، تهیه شده است. طرح آمارگیری از کارگاههای صنعتی ده نفر کارکن و بیشتر از سال ۱۳۵۱ به صورت سالانه به جز سالهای ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ در سراسر کشور اجرا میشود. مرکز آمار ایران در سال ۱۴۰۲ پنجاهمین دوره آمارگیری از کارگاههای صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش تر را به منظور شناخت ساختار صنعتی کشور، فراهم آوردن زمینه اطلاعاتی مناسب برای برنامه ریزی های توسعه صنعتی، اتخاذ سیاست های اقتصادی صحیح و ارزیابی نتایج اجرای برنامه ها، با مراجعه به کارگاه های صنعتی و اخذ آمار و اطلاعات سال ۱۴۰۱ کارگاه در سراسر کشور اجرا نموده است. جامعه آماری این طرح شامل تمامی کارگاه های صنعتی واقع در نقاط شهری و روستایی کشور است که در سال ۱۴۰۱ متوسط تعداد کارکنان آن ها ۱۰ نفر و بیش تر بوده است. روش آمارگیری در این طرح برای کارگاه های صنعتی دارای ۵۰ نفر کارکن و بیش تر به صورت سرشماری و برای کارگاه های صنعتی دارای ۱۰ تا ۴۹ نفر کارکن به صورت نمونه گیری بوده است.

این گزارش بر پایه اطلاعات مربوط به ۲۱۷۳۸ کارگاه صنعتی که دسترسی به آنها فراهم شده، تهیه شده است. توزیع رشته فعالیتی و استانی ۲۱۷۳۸ کارگاه صنعتی به ترتیب در جداول شماره ۱ و شماره ۲ ارائه شده است. از ۲۱۷۳۸ کارگاه تعداد ۱۷۹۷ کارگاه در سال ۱۴۰۱ غیرفعال بوده اند. توزیع رشته فعالیتی و استانی کارگاه های غیرفعال به ترتیب در جداول شماره ۳ و شماره ۴ ارائه شده است.

در پرسشنامه طرح آمارگیری از کارگاه های صنعتی ده نفر کارکن و بیشتر دلیل غیرفعال بودن کارگاه سوال شده است. برای دلایل غیرفعال بودن کارگاه ۱۰ گزینه در نظر گرفته شده است. گزینه های در نظر گرفته شده برای این سوال عبارتند از:

- ۱- عدم تأمین مواد اولیه خارجی به دلیل مشکلاتی از قبیل عدم واردات، تأمین ارز و ترخیص کالا از گمرک
- ۲- عدم تأمین مواد اولیه داخلی به دلیل مواردی از قبیل کمبود نقدینگی
- ۳- بدهی بانکی
- ۴- بدهی مالیاتی، بیمه، آب، برق و گاز
- ۵- عدم توان رقابت با کالاهای وارداتی، نداشتن مشتری و ...
- ۶- عدم ثبات اقتصادی در بازار
- ۷- کمبود قطعات اساسی ماشین آلات یا فرسوده بودن آنها
- ۸- توسعه و بهبود عملکرد کارگاه
- ۹- درحال آماده سازی
- ۱۰- سایر

توزیع رشته فعالیتی و استانی دلایل غیرفعال بودن کارگاه ها به ترتیب در جداول شماره ۵ و شماره ۶ ارائه شده است. شایان ذکر است کارگاه غیرفعال امکان انتخاب بیش از یک گزینه برای دلیل غیرفعال بودن را داشته است، بنابراین جمع تعداد گزینه های انتخاب شده بیشتر از تعداد کارگاه های غیرفعال است.

در جدول شماره ۷ به مقایسه فراوانی گزینه های مربوط به دلایل غیرفعال بودن کارگاه های صنعتی در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ پرداخته است. همانطور که در این جدول ملاحظه می کنید دو دلیل عدم تأمین مواد اولیه داخلی به دلیل مواردی از قبیل کمبود نقدینگی (گزینه ۲) و عدم ثبات اقتصادی در بازار (گزینه ۶) در هر دو سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ بعنوان گزینه های با بالاترین فراوانی ثبت شده اند.

تعاریف و مفاهیم:

طبق تعاریف طرح ، کارگاه صنعتی مکان ثابتی است که در آن مجموعه‌ای از سرمایه و نیروی کار به منظور تولید یک یا چند محصول صنعتی به کار گرفته شده است.

کارگاه های صنعتی بر طبق نوع فعالیتشان و بر اساس طبقه بندی ارائه شده در توصیه های سازمان ملل بر حسب کد طبقه بندی فعالیت اقتصادی (ISIC) ویرایش ۴ گردآوری و منتشر شده است.

کارگاهی فعال محسوب می شود که حداقل ۳۰ روز کاری را در سال به طور منظم یا غیرمنظم به فعالیت تولیدی اشتغال داشته باشد.

منظور از کارگاه صنعتی غیرفعال کارگاهی است که به هر دلیلی، در زمان آماری به صورت موقت تعطیل بوده و در سال مورد نظر هیچ گونه فعالیت تولیدی نداشته است. این کارگاهها در آینده دوباره به فعالیت صنعتی خود ادامه خواهند داد.

جداول

جدول ۱- توزیع رشته فعالیتی کارگاه های صنعتی که دسترسی به آنها فراهم شده است.

کد فعالیت	شرح فعالیت	تعداد کارگاه
	تعداد کل کارگاه های در دسترس بر طبق فهرست نمونه	۲۱۷۳۸
۱۰	تولید فراورده های غذایی	۳۸۹۳
۱۱	تولید انواع آشامیدنی ها	۲۱۵
۱۲	تولید فراورده های توتون و تنباکو	۵۲
۱۳	تولید منسوجات	۱۴۳۹
۱۴	تولید پوشاک	۳۱۱
۱۵	تولید چرم و فراورده های وابسته	۲۳۷
۱۶	تولید چوب و فراورده های چوب و چوب پنبه به جز مبلمان و ساخت کالا از حصیر و مواد حصیربافی	۳۵۶
۱۷	تولید کاغذ و فراورده های کاغذی	۶۳۷
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۲۸۱
۱۹	تولید کک و فراورده های حاصل از پالایش نفت	۳۶۴
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فراورده های شیمیایی	۱۶۳۹
۲۱	تولید داروها و فراورده های دارویی شیمیایی و گیاهی	۳۰۳
۲۲	تولید فراورده های لاستیکی و پلاستیکی	۱۸۳۸
۲۳	تولید سایر فراورده های معدنی غیر فلزی	۲۴۹۹
۲۴	تولید فلزات پایه	۱۱۱۳
۲۵	تولید محصولات فلزی ساخته شده به جز ماشین آلات تجهیزات	۱۷۸۷
۲۶	ساخت محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری	۴۵۱
۲۷	تولید تجهیزات برقی	۱۰۵۲
۲۸	تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۱۴۷۱
۲۹	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۸۰۶
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل و نقل	۱۹۵
۳۱	تولید مبلمان	۳۲۱
۳۲	تولید سایر مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۴۲۰
۳۳	تعمیر و نصب ماشین آلات و تجهیزات	۵۸

جدول ۲- توزیع استانی کارگاه های صنعتی که دسترسی به آنها فراهم شده است.

تعداد کارگاه	نام استان
۲۱۷۳۸	تعداد کل کارگاه های در دسترس بر طبق فهرست نمونه
۱۲۸۵	آذربایجان شرقی
۵۳۷	آذربایجان غربی
۲۸۸	اردبیل
۲۰۱۳	اصفهان
۱۳۵۷	البرز
۱۰۸	ایلام
۲۱۴	بوشهر
۳۲۵۴	تهران
۲۸۰	چهارمحال و بختیاری
۱۵۹	خراسان جنوبی
۱۵۴۹	خراسان رضوی
۱۵۴	خراسان شمالی
۶۰۵	خوزستان
۴۷۷	زنجان
۸۲۰	سمنان
۲۶۰	سیستان و بلوچستان
۹۶۸	فارس
۹۳۱	قزوین
۸۰۳	قم
۲۴۰	کردستان
۵۱۳	کرمان
۹۳	کرمانشاه
۳۳۸	کهگیلویه و بویراحمد
۳۸۳	گلستان
۶۳۹	گیلان
۲۵۴	لرستان
۷۳۱	مازندران
۹۸۸	مرکزی
۳۲۴	هرمزگان
۳۴۴	همدان
۸۲۹	یزد

جدول ۳- توزیع رشته فعالیتی کارگاه های صنعتی غیرفعال در فهرست نمونه

کد فعالیت	شرح فعالیت	تعداد کارگاه
	تعداد کل کارگاه های غیرفعال بر طبق فهرست نمونه	۱۷۹۷
۱۰	تولید فراورده های غذایی	۴۶۷
۱۱	تولید انواع آشامیدنی ها	۳۱
۱۲	تولید فراورده های توتون و تنباکو	۱۵
۱۳	تولید منسوجات	۸۳
۱۴	تولید پوشاک	۳۵
۱۵	تولید چرم و فراورده های وابسته	۱۸
۱۶	تولید چوب و فراورده های چوب و چوب پنبه به جز مبلمان و ساخت کالا از حصیر و مواد حصیربافی	۲۷
۱۷	تولید کاغذ و فراورده های کاغذی	۴۸
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۸
۱۹	تولید کک و فراورده های حاصل از پالایش نفت	۵۴
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فراورده های شیمیایی	۱۷۳
۲۱	تولید داروها و فراورده های دارویی شیمیایی و گیاهی	۲۸
۲۲	تولید فراورده های لاستیکی و پلاستیکی	۱۴۰
۲۳	تولید سایر فراورده های معدنی غیر فلزی	۲۰۲
۲۴	تولید فلزات پایه	۷۲
۲۵	تولید محصولات فلزی ساخته شده به جز ماشین آلات تجهیزات	۱۰۳
۲۶	ساخت محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری	۳۴
۲۷	تولید تجهیزات برقی	۶۹
۲۸	تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۶۶
۲۹	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۳۳
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل و نقل	۱۹
۳۱	تولید مبلمان	۱۰
۳۲	تولید سایر مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۵۸
۳۳	تعمیر و نصب ماشین آلات و تجهیزات	۴

جدول ۴- توزیع استانی کارگاه های صنعتی غیرفعال در فهرست نمونه

نام استان	تعداد کارگاه
تعداد کل کارگاه های غیرفعال در فهرست نمونه ها	۱۷۹۷
آذربایجان شرقی	۹۳
آذربایجان غربی	۱۰۰
اردبیل	۳۶
اصفهان	۴۰
البرز	۳۴
ایلام	۴۲
بوشهر	۲۶
تهران	۱۰۶
چهارمحال و بختیاری	۳۸
خراسان جنوبی	۳۲
خراسان رضوی	۸۳
خراسان شمالی	۲۵
خوزستان	۵۸
زنجان	۶۸
سمنان	۴۲
سیستان و بلوچستان	۸۴
فارس	۱۰۴
قزوین	۷۹
قم	۱۲۳
کردستان	۶۲
کرمان	۲۵
کرمانشاه	۴۶
کهگیلویه و بویراحمد	۲۱
گلستان	۴۵
گیلان	۶۳
لرستان	۴۳
مازندران	۶۴
مرکزی	۵۲
هرمزگان	۷۶
همدان	۳۰
یزد	۵۷

جدول ۵- توزیع رشته فعالیتی دلایل غیرفعال بودن کارگاه های صنعتی

کد فعالیت	شرح فعالیت	عدم تأمین مواد اولیه خارجی به دلیل مشکلاتی از قبیل عدم واردات، تأمین ارز و ترخیص کالا از گمرک	عدم تأمین مواد اولیه داخلی به دلیل مواردی از قبیل کمبود نقدینگی	بدهی بانکی	بدهی مالیاتی، بیمه، آب، برق و گاز	عدم توان رقابت با کالاهای وارداتی، نداشتن مشتری و ...	عدم ثبات اقتصادی در بازار	کمبود قطعات اساسی ماشین آلات یا فرسوده بودن آنها	توسعه و بهبود عملکرد کارگاه	در حال آماده سازی	سایر
	تعداد کل	۱۷۲	۸۴۸	۳۱۹	۲۰۵	۳۵۹	۵۳۰	۳۰۵	۲۵۳	۱۷۰	۳۴۳
۱۰	تولید فراورده های غذایی	۳۳	۲۱۶	۹۶	۶۲	۸۳	۱۳۳	۶۲	۷۷	۴۷	۸۱
۱۱	تولید انواع آشامیدنی ها	۱	۱۹	۷	۱	۷	۱۶	۴	۵	۱	۶
۱۲	تولید فراورده های توتون و تنباکو	۳	۷	۳	۳	۳	۳	۱	۱	۳	۱
۱۳	تولید منسوجات	۲۰	۴۴	۱۵	۷	۳۱	۳۵	۲۸	۲۰	۹	۱۲
۱۴	تولید پوشاک	۲	۲۲	۸	۳	۱۲	۱۸	۸	۳	۲	۵
۱۵	تولید چرم و فراورده های وابسته	۳	۷	۱	۲	۶	۶	۲	۲	۰	۴
۱۶	تولید چوب و فراورده های چوب و چوب پنبه به جز مبلمان و ...	۶	۱۳	۴	۱	۴	۱۳	۳	۷	۱	۱
۱۷	تولید کاغذ و فراورده های کاغذی	۲	۲۵	۶	۴	۹	۱۶	۱۰	۶	۳	۱۱
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۲	۶	۲	۱	۲	۱	۳	۰	۰	۲
۱۹	تولید کک و فراورده های حاصل از پالایش نفت	۷	۲۸	۸	۸	۹	۱۰	۱۴	۱۰	۸	۱۰
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فراورده های شیمیایی	۱۲	۶۸	۲۵	۱۴	۲۷	۴۲	۲۳	۲۰	۲۲	۴۷
۲۱	تولید داروها و فراورده های دارویی شیمیایی و گیاهی	۲	۱۲	۳	۴	۵	۶	۳	۴	۴	۸
۲۲	تولید فراورده های لاستیکی و پلاستیکی	۱۲	۶۵	۲۸	۱۲	۱۸	۴۲	۲۷	۱۳	۱۷	۲۶
۲۳	تولید سایر فراورده های معدنی غیر فلزی	۱۲	۹۸	۳۶	۳۲	۳۴	۶۰	۴۶	۳۱	۱۳	۴۱
۲۴	تولید فلزات پایه	۷	۳۴	۸	۷	۸	۱۵	۹	۶	۱۰	۱۴
۲۵	تولید محصولات فلزی ساخته شده به جز ماشین آلات تجهیزات	۸	۵۲	۲۲	۱۸	۲۸	۲۹	۱۲	۶	۷	۱۵
۲۶	ساخت محصولات رایانه ای، الکترونیکی و توری	۵	۱۵	۴	۳	۸	۷	۲	۲	۲	۹
۲۷	تولید تجهیزات برقی	۱۲	۳۰	۱۲	۹	۱۶	۱۸	۱۶	۸	۹	۱۲
۲۸	تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۹	۳۰	۱۵	۸	۱۴	۱۷	۱۴	۱۴	۷	۱۰
۲۹	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۴	۱۱	۶	۲	۱۰	۱۱	۴	۵	۱	۷
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل و نقل	۴	۱۲	۴	۱	۱	۴	۲	۳	۲	۴
۳۱	تولید مبلمان	۰	۶	۱	۱	۳	۱	۰	۱	۰	۳
۳۲	تولید سایر مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۶	۲۷	۵	۲	۲۰	۲۴	۱۱	۸	۲	۱۳
۳۳	تعمیر و نصب ماشین آلات و تجهیزات	۰	۱	۰	۰	۱	۳	۱	۱	۰	۱

جدول ۶- توزیع استانی دلایل غیرفعال بودن کارگاه های صنعتی

نام استان	عدم تأمین مواد اولیه خارجی به دلیل مشکلاتی از قبیل عدم واردات، تأمین ارز و ترخیص کالا از گمرک	عدم تأمین مواد اولیه داخلی به دلیل مواردی از قبیل کمبود نقدینگی	بدهی بانکی	بدهی مالیاتی، بیمه، آب، برق و گاز	عدم توان رقابت با کالاهای وارداتی، نداشتن مشتری و ...	عدم ثبات اقتصادی در بازار	کمبود قطعات اساسی ماشین آلات یا فرسوده بودن آنها	توسعه و بهبود عملکرد کارگاه	در حال آماده سازی	سایر
کل کشور	۱۷۲	۸۴۸	۳۱۹	۲۰۵	۳۵۹	۵۳۰	۳۰۵	۲۵۳	۱۷۰	۳۴۳
آذربایجان شرقی	۹	۱۸	۶	۱۱	۱۳	۲۰	۱۲	۷	۱۸	۱۱
آذربایجان غربی	۳	۳۵	۲	۸	۴	۴۳	۲۰	۲۵	۳	۹
اردبیل	۱	۱۹	۱۵	۲	۱	۷	۷	۳	۶	۶
اصفهان	۳	۱۰	۲	۳	۳	۸	۳	۷	۴	۱۱
البرز	۲۳	۱۸	۱۳	۱۲	۱۲	۱۵	۱۴	۱۵	۰	۴
ایلام	۱	۳۴	۱	۶	۱۳	۲۲	۸	۷	۳	۴
بوشهر	۰	۱۱	۷	۱	۱	۳	۳	۴	۲	۳
تهران	۳	۳۹	۱۳	۱۰	۱۰	۲۱	۴	۱۱	۷	۲۲
چهارمحال و بختیاری	۵	۲۰	۱۲	۶	۱۳	۲۳	۱۱	۷	۳	۳
خراسان جنوبی	۲	۱۳	۹	۷	۳	۶	۱	۲	۱	۱۴
خراسان رضوی	۳	۱۴	۴	۵	۱۱	۱۲	۵	۱۴	۳	۳۱
خراسان شمالی	۱	۱۵	۱۲	۳	۰	۸	۳	۱	۴	۷
خوزستان	۱۸	۳۷	۱۶	۵	۱۱	۱۵	۱۴	۵	۱	۷
زنجان	۴	۴۲	۹	۵	۱۰	۲۶	۱۰	۶	۸	۸
سمنان	۲	۱۰	۹	۹	۸	۴	۷	۱	۱	۲۰
سیستان و بلوچستان	۶	۳۸	۲۰	۳	۲۲	۲۹	۳۳	۲۰	۳	۱۵
فارس	۱	۶۲	۸	۲	۱۳	۱۵	۶	۷	۳۲	۱۹
قزوین	۱	۳۸	۱	۵	۲۰	۱۵	۶	۵	۷	۱۸
قم	۶	۵۲	۴۸	۴۰	۶۱	۶۳	۸	۱	۲۱	۱۲
کردستان	۴۳	۵۶	۲۶	۸	۴۷	۴۹	۵۰	۴۱	۱۰	۶
کرمان	۰	۹	۵	۱	۱	۴	۳	۸	۳	۸
کرمانشاه	۴	۳۰	۷	۳	۱۷	۱۵	۷	۱	۲	۱۵
کهگیلویه و بویراحمد	۰	۱۰	۲	۲	۳	۹	۴	۹	۱	۲
گلستان	۴	۲۷	۱۵	۱۱	۲	۱۱	۱۰	۱	۶	۷
گیلان	۸	۳۴	۱۵	۱	۱۹	۲۳	۱۲	۱۱	۵	۱۰

ادامه جدول ۶- توزیع استانی دلایل غیرفعال بودن کارگاه های صنعتی

نام استان	عدم تأمین مواد اولیه خارجی به دلیل مشکلاتی از قبیل عدم واردات، تأمین ارز و ترخیص کالا از گمرک	عدم تأمین مواد اولیه داخلی به دلیل مواردی از قبیل کمبود نقدینگی	بدهی بانکی	بدهی مالیاتی، بیمه، آب، برق و گاز	عدم توان رقابت با کالاهای وارداتی، نداشتن مشتری و ...	عدم ثبات اقتصادی در بازار	کمبود قطعات اساسی ماشین آلات یا فرسوده بودن آنها	توسعه و بهبود عملکرد کارگاه	در حال آماده سازی	سایر
لرستان	۲	۳۰	۱۶	۱۸	۱۸	۲۰	۱۴	۱	۱	۶
مازندران	۳	۲۱	۶	۱	۴	۱۰	۷	۱۳	۹	۲۳
مرکزی	۴	۲۲	۴	۶	۴	۲۰	۵	۲	۲	۱۵
هرمزگان	۲	۶۲	۰	۰	۰	۱	۰	۱۰	۰	۵
همدان	۲	۸	۴	۱	۱	۶	۱	۲	۲	۹
یزد	۸	۱۴	۱۲	۱۰	۱۴	۷	۱۷	۶	۲	۱۳

جدول ۷- مقایسه دلایل غیرفعال بودن کارگاه های صنعتی در سال های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱*

سال	دلایل انتخاب شده	عدم تأمین مواد اولیه خارجی به دلیل مشکلاتی از قبیل عدم واردات، تأمین ارز و ترخیص کالا از گمرک	عدم تأمین مواد اولیه داخلی به دلیل مواردی از قبیل کمبود نقدینگی	بدهی بانکی	بدهی مالیاتی، بیمه، آب، برق و گاز	عدم توان رقابت با کالاهای وارداتی، نداشتن مشتری و ...	عدم ثبات اقتصادی در بازار	کمبود قطعات اساسی ماشین آلات یا فرسوده بودن آنها	توسعه و بهبود عملکرد کارگاه	در حال آماده سازی	سایر
۱۴۰۰	تعداد	۱۴۳	۷۱۰	۲۳۳	۱۱۱	۲۶۵	۵۱۷	۱۹۴	۲۱۹	۳۲۳	۱۱۰
	درصد	۵۰۱	۲۵۰۱	۸۰۲	۳۰۹	۹۰۴	۱۸۰۳	۶۰۹	۷۰۸	۱۱۰۴	۳۰۹
۱۴۰۱	تعداد	۱۷۲	۸۴۸	۳۱۹	۲۰۵	۳۵۹	۵۳۰	۳۰۵	۲۵۳	۱۷۰	۳۴۳
	درصد	۴۰۹	۲۴۰۲	۹۰۱	۵۰۹	۱۰۰۲	۱۵۰۱	۸۰۷	۷۰۲	۴۰۹	۹۰۸

*توجه داشته باشید کارگاه غیرفعال امکان انتخاب بیش از یک گزینه برای دلیل غیرفعال بودن را داشته است، بنابراین جمع تعداد گزینه های انتخاب شده بیشتر از تعداد کارگاه های غیرفعال است.

نمودار

نمودار ۱- مقایسه دلایل غیرفعال بودن کارگاه های صنعتی در سال های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

